

Veckans växt v. 14 2008

Forsythia - Gullbuske

Forsythian är en klassisk trädgårdsbuske som blommar med klargula blommor på bar kvist under tidig vår. Den är lättodlad och är lätt att föröka med sticklingar.

Man brukar räkna med totalt 11 arter av Forsythia, och alla utom en kommer från östra Asien. Två arter är gamla trädgårdsväxter från Japan och Kina som kom till Europa redan under 1800-talet. De övriga arterna blev inte kända i Europa förrän kring sekelskiftet 18/1900 och under 1900-talets första hälft.

De äldsta forsythiorna i odling är de två varieteterna av hängforsythia (*Forsythia suspensa*), Sieboldii och Fortunei, samt kinesisk forsythia (*Forsythia viridissima*). Samtliga blev trädgårdsväxter i Europa vid mitten av 1800-talet, men var då redan kända trädgårdsväxter i sina gamla hemländer.

Både den mer upprättväxande Fortunei och den mer hängande Sieboldii fanns att köpa från Alnarps plantskolor omkring 1880. Strax efter sekelskiftet 18/1900 sålde man också flera sorter som hade annorlunda utseende på bladen, till exempel en gulbladig och en variegerad, d.v.s. med strimmiga blad.

År 1885 fick man fram den första hybriderna mellan de två arterna i Tyskland. Den fick namnet hybridforsythia (*Forsythia x intermedia*). Årtiondena kring sekelskiftet 18/1900 ägnade många europeiska plantskolor sig åt att försöka få fram nya sorter av hybridforsythia. En av de äldsta och mest populära sorterna blev Spectabilis, presenterad av Ludwig Späths plantskola i Berlin 1906. Alnarps plantskolor sålde sina första hybridforsythior under 1890-talet och Spectabilis fanns i sortimentet från 1929.

Blomsterbuskar som Forsythia har fortsatt vara populära till exempel i villaträdgårdar under hela 1900-talet. Men under 30- och 40-talet började sortimentet att förändras, dels genom att arbetet med att ta fram nya sorter fortsatte både i Europa och USA, dels genom att nya arter som Tidig forsythia (*Forsythia ovata*) tillkom. Tidig forsythia upptäcktes i Korea ca 1917, och började säljas i Skandinavien omkring 1930. Tidig forsythia importerades till exempel 1929 av Aksel Olsens plantskola i Kolding, Danmark från plantskolefirman Lemoine i Frankrike, och den såldes av Alnarps plantskolor 1936.

Källor och litteraturhänvisningar:

- **Kulturplanternes indførselshistorie i Danmark indtil midten af 1900-talet** av Johan Lange, utgiven av DSR Förlag 1999.
- **Prydnadslignoser under 1900-talet: en sortimentsanalys av fem svenska plantskolor** av Åsa Ahrland, examensarbete publicerat i serien Stencil 90:7 1990, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsplanering.

Text och foton: Katarina Wedelsbäck Bladh

